

Turkis

JURIDISK RÅDGIVNING
FOR KVINNER

ዑቅባ ሓተቲ ኡብ ነርወይ
- መምርሒ ኡብ ናይ ነርወጃውያን ሕገ -

ASYLSØKERE I NORGE
- Tigrinja -

መእተዊ

እዛ መጽሕፍት እዚአ ብናይ ሕገ ኦሚክርቲ ንደቂ ኣንስቲዮት ፡ ነብሱ ዝካኣሉ ሐገዝ ብደቂ ኣንስቲዮ ተመሃሮ ዩኒቨርሲቲ ኦሰሎ ዝትሐትመት ኢያ። እዚ ናይ ሕገ ኦሚክርቲ ንደቂ ኣንስቲዮት ብነጻ ሕጋዊ ምኽርን ሓበረታን ንኩለን ደቂ ኣንስቲዮት ኣብ መላእ ሀገር ይህብ።

ዕላማ ናዚ መጽሕፍት ካኣ ሕጋዊ ወይ ልሙድ ዝኮነ ሕቶ ኣገዳሲ ዝኮነ ንዕቁባ ሓተቲ ንምሃብን ምቅራብን እዩ።
«ዕቁባ ሓተቲ ኣብ ነርወይ» ሓጺር መግለጺ ብዛዕባ እቲ ኣገዳሲ ዝኮነ ሕግታታ ብጣዕሚ ክኖግፍሐ ይህብ። ናይ ሕገ ኦሚክርቲ ንደቂ ኣንስቲዮት ግን ኣብቲ ሕገ ምቅይያር ክግበር ይዘራረባ ኣለዎ።

ናይ ሕገ ኦሚክርቲ ንደቂ ኣንስቲዮት [ንንዋስ] ናይ ሰደተኛታት ማሕበር ኣብ ነርወይ ፡ ብኣንድርያስ ፍሩስት ኣቢሉ ዝተገብረ ምትሕግጋዝ ማለት ነዛ መጽሕፍት ብምንባብን ናቱ ተወሳኪ ሓሳባት ብምሃብን ንዘበርከቱልና ሓገዛት ከነመስግን ንፈቱ።

ንናይ ሕገ ኦሚክርቲ ንደቂ ኣንስቲዮት ናይ 2007 ናይ ቀውዒ ጉጅለ፣ ብዲያና ቱርኪልድስን ሃገላንድ፣ ሩት ሲሲልያ ዶህርማን፣ ክርስትና ክቫመ ኒጎርድን ቲና ስቱርኪልድስን ኖርድስትሮም በዚ ናይ መጽሕፍት ዝገበረኦ ሰራሓት ዓብይ ምስጋና ይግብእን።

ኦሰሎ፣ ጥሪ 2008

ኢንግሮግ ኦስ
ካርያነ ደይሩ
ካሮሊና ሆልም
ማርያም ኢክባል ጣሂር

ዝርዝር ትሕዝቶ

	ገጽ
መጻኑዊ	2
ምዕራፍ 1 ናይ ወጻእተኛታት መሰል	4
ምዕራፍ 2 ዓመጻን ግፍዕታትን	7
ምዕራፍ 3 ሓዳር/ናብራ	9
ምዕራፍ 4 ናይ ህጻን መሰል	12
ምዕራፍ 5 ናይ ውርሻ መሰል	14
ምዕራፍ 6 ናይ ገዛ ክራይ መሰል	16
ምዕራፍ 7 ናይ ሰራሕ መሰል	18
ምዕራፍ 8 ኣገዳሲ ሓበሬታታት	21
8.1 ዝርዝር ኣሰማት ክትረኽቦም ትደሊ ቦታታት	
8.2 መጽሄታት	

ምዕራፍ 1 ናይ ወጻእተኛታት መሰል

መዓስ ዑቕባ ክረከብ ይኽእል?

ቀጥዒ ተፈናቃላይ/ዑቕባ ሓታታይ ከም ምኻንካ ምስተማልእ ኛ

ከም ተፈናቃላ/ዑቕባ ሓታታይ ክትሕሰብ እንተኮንካ; ኩሉ ቀጥዕታት ኣብ ታሕቲ ዘሎ ምስተማልእ ኢዩ።

1. ካብ ዓድኻ ዝወጻእካ ክትከውን ኣሎካ
2. ንዓድካ ክትምለስ ሓደገኛ እንተኾይኑ
3. እቲ መሰደዲኻ ምኽኒያት ምስቲ መንግስቲ ዝተኣሳሰረ ማለት ክከላኸለልካ ዘይክእል ወይ ዘይደሊ እንተኮይኑ።
4. እቲ እንተተመለሰካ ከይወድቀካ እትፈርሖ ሓደጋ, ኣሰጋኢ ነገር ክኸውን ኣለዎ።
5. እቲ ሓደጋ እትፈርሀ ወይ እትቃዖ ምስ ናትካ መቦቆል፣ ሃይማኖት፣ ዜግነትን ኣባልነት ኣብ ፍልይ ጉጅለ ፖለቲካ ወይ መሕበር ዝተኣሳሰረ ክከውን ኣለዎ።

ተፈናቃላይ ምኻንካን ዘይመኻንካን ናይ ነርወይ መንግስቲ ኢዩ ዝውሰድ። ተፈናቃላይ ምኻንካ እንተ ድኣ ነዚ ነገር እዚ ዘይተማልእ ኮንካ, ጉዳይካ ብቀጥታ ብናይ ሰብኣውነት ምክንያት፣ መንበሪ ፍቓድ ክትወስድ ትኽእል እንተኾይካ ይረኣዩልካ። ቀጥዕታት ከም ተፈናቃላይ ኩንካ ንምርካብ ቁሩብ ትርር ዝበለ ኢዩ።

ብምክንያት ምክልኻል ዝኣክል መንበሪ ክውሃበኒ ይክእል ዶ? እዚ ሓደ ዓይነት መንበሪ ፍቓድ ክውሃበካ ዘኽእል መንገዲ ኢዩ። እንተ ድኣ ንዕቁባ ክውሃበካ ዝክእል ቀጥዕታት ዘይተማልእ ኮንካ ኛ ውሕሰነት ስለ ዘይብሉ'ውን ንዓድካ ክትገይሽ ኣይትከልን ኢካ። ምክልኻል ዘድልየካ እንተ ኮይኑ; ነርወይ መንበሪ ፍቓድ ክትህበካ ግቡኣ ኢዩ። ንዓድካ ክትምለስ ዘይመኽኣሊኻ; ንኣብነት ብምኽንያት ውግእ ክኸውን ይኽእል; ንሂወትካ ዘሰግእ ሓደገኛ ኩነት ክኸውን ይኽእል; ንዝኾነ ዘይሰብኣዊ ጉዳይት ከይትቃላዕ; ወይ 'ውን ካልእ ሓታቲ ዑቕባ ክትበሃል ዘየብቅዓካ መጥቃዕትታት ኢዩ።

ብናይ ሰብኣውነት መጠን'ኪ መንበሪ ፍቓድ ክውሃበኒ ይክእል'ዶ? ብናይ ዕቁባ ምክንያት እንተዘይ ረኽብካ, እቲ ናይ ሰብኣውነት ጉዳይ ብተረር እንተ ተራእዩ, ከምዚ ዓይነት መንበሪ ፍቓድ ክውሃበካ ይክእል ኢዩ። ብተረር ዝርኣ ናይ ሰብኣዊ ጉዳይ ክብሃል ክሎ፣ እቲ ናይ ሰብኣውነት ውሕሰነት ኣብቲ ዓዲ ዘሎ እኩል ብቁዕ እንተዘይ ኮይኑ, ከቢድ ናይ ጥዕና ጸገማት እንተ ሃልዩካ ወይ 'ውን ብምክንያት ደቅካ ክከውን ይክእል ኢዩ።

ኣብ ዓድኻ ድኽነት ደርቂ ዝኣመሰሉ ነገራት ጥራይ እንተኮይኑ ግን ብቁዕ ኣብነት ኣይኮነን። ኩሉ ግዜ በዚ ኩሉ ነገራት እዚ ተራእዩ ድማ ጠቅላላ ርእይቶ ይግበረኡ። መንበሪ ፍቓድ ብናይ ሰብኣውነት መሰል ዝውሃብ ንመጀመርታ ንኣደ ዓመት ይውሃበካ, ክሳብ እቲ ቀጥዒ ዝውሃብካ ዝቅጽል ዘሎ ድማ ክሕደስ ይክእል።

ብሲዛ' ከ ከመይ እዩ?

እንተ ድኣ ካብ ሕብረት ኣውሮፓ/አኦ/ወይ 'ውን ካብ ምብራቃዊ ኣውሮፓ ወጻኢ ዝመጸእካ ኮንካ, ንምብጻሕ ኣብ ነርወይ ሲዛ ክህልወካ ኣለዎ። ሲዛ ንክትረከብ ግን ጽኑዕ ቀጥዕታት ኣለዎ። እንተ ድኣ እቲ መንግስቲ ናብ ነርወይ ክትበጽሕ ዘይኮነሰ ንክትቅመጥ ከም ዝደለካ ጠርጢሩ ሲዛ ኣይውሃበካን ኢዩ። ሲዛ ክትሓትት ከሎካ ኣብ ንነርወይ ክውሃበካ እንተኮይኑ ኣብ ውሽጢ እቲ ዝወድቀሉ ግዜ ክትወጽእ ኣሎካ። እንድሕር እቲ መንግስቲ ጠርጢሩ ከምዘይ ትወጽእ ግና ሲዛ ንክትረከብ ብጣዕሚ ከበድ ኢዩ። ንገለ ዜጋታት ብፍላይ ፡ ሲዛ ንክረክቡብጣዕሚ ብርቱዕ ኢዩ ። ንቤተሰብካን ንግሓዙትካን ክበጽሑኻ ክመጹ እንተደልዮም ንነርወይ ሲዛ ክፍቀደሎም ይክእል። እቶም ክበጽሑኻ ክመጹ ዝደልዩ ንነርወይ ነቲ ናይ ነርወይ ቆንሰል ወይ ኣንባሳደር ኣብ 'ቲ ዓዲ ዘሎ ሲዛ ከመልክቱ ኣለዎም።

ኣብ ነርወይ ቤተሰብይ መንበሪ ፍቃድ ክረክቡ ይከሉ ዶ?

እንተ ድኣ ኣብ ነርወይ ትቅመጥ ኣለካ ብምክንያት ናይ ቤተሰብኣዊነት ሰደት ናትካ ናይ ቀረባ ሰድራቤትካን መንበሪ ፍቃድ ክውሃቡክ ይክእል ኢዩ። ናይ ቀረባ ቤተሰብ ተባሂሎም ዝሕሰቡ ድማ, ህጻን ትሕቲ 18 ዓመት ፡ ባዓልቲ ቤትካን ኣረግቶት ሰድራቤትካ ኣብ 'ቲ ዓዲ ኮይኖም ነብሶም ዘይክእሉ እዮም። እቶም ንነወይ ክመጹ [ክሰደዱ] ዝደልዩ ብምክንያት ናይ ቤተሰብ ሰደት ከም ሕገ ናብ 'ቲ ዓዲ ዘሎ ኣንባሳደር ወይ ቆንሰል የመልክቱ። መንበሪ ፍቃድ ብምክንያት ናይ ቤተሰብ ሰደት ዝሕተት ንመጀመርታ ንዓመት ይውሃብ ፡ እንተ ድኣ እቲ ቀጥዒ ከም ቀደመ-ዝተማልአ ኮይኑ ደማ መለሰካ ክሕደሰ ይክእል።

ዝተማዓራረየ ናይ መንበሪ ፍቃድ ማለት እንታይ ማለት ኢዩ?

ዝተማዓራረየ ናይ መንበሪ ፍቃድ ማለት ድሩት |ውሱን ግዜ ዘይብሉ ናይ መንበሪ ፍቃድ ኣብ ነርወይ ኢዩ። እዚ መንበሪ ፍቃድ እዚ ግመታዊ ክቅየር ክከደሰ ኣየድልዮን። ከም ሕገ ዝተማዓራረየ ናይ መንበሪ ፍቃድ ንምውሳድ, ብተክታታሊ ን 3 ዓመት ዝኣክል ሓደ ዓይነት መንበሪ ፍቃድ እንተ ነይሩካ ኣብ ነርወይ; ናብ ናይ ወጻእተኛታት ጉዳይ ቤት ጽሕፈት ንዝተማዓራረየ ናይ መንበሪ ፍቃድ ተመልክት።

መንበሪ ፍቃደይ ክሰሓብ ይክእል ዶ?

እንተድኣ ኣብቲ ጉዳይካ |ነገርካ ሓቅነት ዘይብሉ ሓበሬታታት ከም ዝሃብካ ተራእዩ, ዝኮነ ዓይነት መንበሪ ፍቃድ ክሰሓብ ይክእል ኢዩ።

ካብ ነርወይ ከ ክሰግ ይክእል ዶ?

ካብ ነርወይ ክሰጉንካ ዝክእል እንተድኣ ገበን ፈጺምካ ፡ ናይ ወጻእተኛታት ሕገ እንተ ጢሒሰካ ወይ 'ውን ንነርወይ ናይ ውሕስነታ ጉዳይ ዝትንክፍ (ኣብ ሓደጋ ከቃልዓ ዝክእል ነገር) እንተ ጌርካ ጥራይ ኢዩ። ናይ ነርወይ ዜጋታት, ወይ 'ውን ሓደ ሰብ ኣብዚ ዝተወለደ ኮይኑ ብቀጻሊ 'ውን ብዘይ ምቁራጽ ኣብዚ ዝተቀመጠ እንተኮይኑ ክሰግ ኣይክእልን ኢዩ።

ወዳእተኛታት ብዘይ ዝተመዓራረየ ናይ መንበሪ ፍቃድ ፡

እንተ ድኻ ዝተመዓራረየ ንይ መንበሪ ፍቃድ ዘይብልካ፣ ካብ ንጌ ወርሒ ዝበዝሕ ከእስረካ ዝኽእል ገበን እንተ ፈጹምካ፣ ከስጉንካ 'ውን ይክእል ኢዩ።

ወዳእተኛታት ዝተመዓራረየ ናይ መንበሪ ፍቓድ ዘሎዎም ፡

ዝተመዓራረየ ናይ መንበሪ ፍቃድ እንተሃልዩካ፣ ካብ ክልተ ዓመት ወይ ካብ ክልተ ዓመት ንላዕሊ ከእስረካ ዝክእል ገበን እንተ ፈጹምካ ጥራይ ኢካ ከትስጎግ ትኽእል።

ምትሕሓዝ/ምትእስሳር ፡

ዓቢ ምትእስሳሩ ኣብ ነርወይ እንተ ሃልዩካ ኣይትስጎጉን ኢካ። ኣብዚ ውሽጢ እዚ ግን መስጎግ ካብ ነርወይ ኣድልዎ ከምዘየሎ ክርኣይ ይግባእ። ናይ'ዚ ኣረኣእያ ትርር ዝበለ ኢዩ። እንተድኻ ገበን ፍጹምካ ግን ካብ ምስ ጓግ ከተምልጥ ከቢድ ኢዩ።

ብዛዕባ ናይ ገበናት ስራሓት ከ ከመይ ኢዩ?

እንተ ድኻ ዘቅጽዑ ነገራት ጢሒስካ ከም ገበን ኢዩ ዝቀጸር። ንኣብነር ምስራቅ ፣ ምህራም ንዝኾነ ሰብ ወይ'ውን ሓሽሽ ምሕባእ ከም ገበን ስርሓት እየም ዝቀጸሩ።

ናይ ወዳእተኛታት ሕጊ ምጥሓስ ከ ከመይ ኢዩ?

ነኣብነት ኣብ ነርወይ ብዘይ ሕጊ ናይ መንበሪ ፍቃድ ምቅማጥ ፣ ብዛዕባ መንነትካ ወይ ካኣ ብዛዕባ ኩነታትካ ፣ ጌጋ ሓበሬታ ምሃብ ብዘይ ፍቓድ ምስራሕ ምጥሓስ ናይ ወዳእተኛታት ሕጊ ኢዩ። እንተ ድኻ እዚ ምጥሓስ ናይ ወዳእተኛታት ሕጊ እዚ መሊሱ ገዲዶ ወይ'ውን ተደጋጊሙ ከስጉንካ ይክእል ኢዩ።

ዋላ እኳ ከትስጎግ እንተተመደበካ ኣብ ዓድኻ ሓደገኛ ነገር ንሂወትካ ዘስግእ ወይ'ውን ዘይሰብኣውነት ግፍዕታት ክወርደልካ ዝክእል እንተኮይኑ ፣ ንዓድካ ኣይትምለስን ኢካ። እንተ ድኻ ከምዚ ዓይነት ሽግር ዘይሰዕበካ ኮይኑ ግን ንዓድካ ትምለስ።

ንመን ከዘራርብ ኣሎኒ?

ንናይ ሕጊ ኣማኸርቲ ንደቂ ኣንስትዮት (JURK)

- ንናይ ወዳእተኛታት ጉዳይ ቤትጽሕፈት (UDI)
 - ንናይ ወዳእተኛታት ጉዳይ ላዕለዋይ ኣካል (UNE)
 - ንናይ ነርወጃን ናይ ሓተትቲ ዑቕባ ማሕበር (NOAS)
 - ንናይ ሰደተኛታት ወይ ተፈናቀልቲ ተሓባበርቲ (SEIF)
- ንትካል ጠበቃ

ንመን ከትሓትት ከም ትክእል ኣብዚ ናይ መወዳእታ ናይዚ መጻሕፍት እዚ ዝርዝር ኣስማት ኣድራሻታትን ብተወሳኪ ድማ ቁ.ሰልኪ ተጻሒፋ ኣሎ።

ምዕራፍ 2 ዓመጸን ገበንን

ዓመጸን ገበንን ምግባር ኣብ ነርወይ ይፍቀድ ድዩ ?
 ዓመጸን ገበንን ምግባር ኣብ ነርወይ የቅጽዕ ኢዩ። ዓመጸ ክብሃል ከሎ ንኣብነት ንኣደሰብ ንበይኑ ከምዝከኦውን ምንጻል ፣ ምፍርራሕ ፣ ምክትታል ፣ ምጽንታው ፣ ብዘይ ድልየቱ ዓመጸ ወይ'ውን ስጋዊ ርክብ ምግባር ኢዩ።

ወዲ ክንደይ ዓመት ክከውን ኣሎኒ ስጋዊ ርክብ ንምጅማር ?
 ኣብ ነርወይ እቲ ዝተሓት ዕድመ ስጋዊ ርክብ ዝጅምረሉ ወዲ 16 ዓመት ኢዩ። እዚ ክብሃል ከሎ ድማ ምስ ትሕቲ እዚ ዕድመ እዚ ዘሎዎ ስጋዊ ርክብ ምግባር ክልኩል ኢዩ። ስጋዊ ርክብ ምስ ትሕቲ ወዲ 16 ዓመት ሰብ ክሳብ እስርቤት ከብጽሓካን ከቅጽዓካን ከብኡ'ውን ከሰጉጎካ ይክእል። ኣብ ምዕራፍ 1 ብዛዕባ ምስጋግ ብዙሕ ከተንብብ ትኽእል ኢካ።

ብዓል ቤተይ ንስጋዊ ርክብ ክግድደኒ ይክእል ዶ ?
 ሓደ ብዓል ሓዳር ነታ ምስኡ ሓዳር ዝገበረት ስጋዊ ርክብ ክግድዳ ኣይክእልን ኢዩ። ስጋዊ ርክብ እንተ ደሊካን ዘይደለካን ባዕልካ ኢካ ትውስን።

እንተ ድኣ ኡብ ዓመጸን ገበንን ወዲቐ እንትይ ክገብር ኣሎኒ ?
 እንተ ድኣ ኡብ ዓመጸን ገበንን ወዲቐካ ፣ ነቶም ትኣምኖም ወገናት ክትነግሮም ኣሎካ። እዚኣቶም ድማ ነኣብነት ሓኪምካ ቀሺ ወይ'ውን ነቶም ሰራሕተኛታት ኣብቲ ናይ ዕቁባ ቦታ ዘለው ክከኑ ይክእሉ እዮም። ናብ እንዳ ፖሊስ'ውን ተቀላጢፍካ ከተመልክት ኣሎካ። ካብቲ ናይ ዕቁባ ቦታ ወጽእካ እንተ ሃለካ ድማ, ናብቲ ዝቀረበ ከመኡ ንዘጋጠምም ሰባት ዝሕግዙ ማሕበር ወይ ናይ ቤተሰብ ማሕበር ኬድካ ክትሕብር ኣሎካ።

እንታይ ይሕግዝ ኡብ ግዜ ዓመጸን ገበንን ንፖሊስ ምሕባረይ ?
 ንፖሊስ ምምልካት እቲ ዝዓመጸ ሰብ ንክቅጻዕ ይሕግዝ። ሓደ ዝተዓመጸ ሰብ ጠበቃ ብመንግስቲ ደረጃ ዝክፈል ክገበረሉ ይክእል። እዚ ከኣ ብጣዕሚ ሓደገኛ ነገር ከም ስጋዊ ርክብ ብሓይሊ ወይ'ውን ካልር ነገር ኮይኑ ካብ ጠበቃ ሓገዝ ዘድልዮ እንተኮይኑ ነቲ ሰብ, እዚ ዝምልከቶ ድማ ንፍልይ ዝበለ ነገር ኢዩ። እዚ ክበሃል ከሎ ድማ ካብቲ ዝቀረበካ ሰብ በደላት እንተወረድካ ኢዩ። ናይ ጠበቃ ሓገዝ እንተዘይ ተገብአካ'ውን ብናይ ነጻ ሓገዝ ግን እቲ ዝተጋጠም ሰብ ይግብኡ ኢዩ። ብዝተከኣለ መጠን ድማ እቲ ዝተጋጠመ ነገር ተቀላጢፍካ ክሕበር ይግባእ።

ካብቲ ዝዓመጸኒ ሰብ ክክሓስ ይኽእል ዶ?

ንሰካ ከም ተዓማጻይ ካሕሳ ካብቲ ዝዓመጸካ እንተዘይ ረኽብካ ባቲ ዘቅጽዕ ነገር, ካብ መንግስቲ' ውን ክትካሓስ ትክእል ኢካ። ሓደ ቀጥዒ ክማለእ ዘለዎ ግን ካሕሳ ክትረክብ እንተኾነ ከተመልክት ኣሎካ። እዚ ክብሀል ከሎ ድማ እቲ ዝወረደካ ኣብ ልዕሊካ ዘቅጽዕን ዘክሕሰን ክከውን ኣለዎ። ካሕሳ ክትውሃብ እንተኾነ ድማ እቲ ነገር ኣብዚ ዓጲ ዝተፈጸመ እንተኾይኑ ኢዩ።

ንመን ክዘራርብ ኣሎኒ?

- ንናይ ሕገ ኣማኸርቲ ንደቁ ኣንሰትዮት (JURK)
- ነዚ ዝሕገዝ ማሕበር (Krisesenter)
- ሓጋዚ ማሕበር ኣንጻር ዓመጻ ግብረ ሰጋ
- ፖሊስ ወይ ናይ መድሃኒት ህጹጽ ረዲኤት
- ዓቅሚ ዘለዎ ማሕበር (DIXI)

ንመን ክትሓትት ከም ትክእል ኣብዚ ናይ መወዳእታ ናይዚ መጻሕፍት እዚ ዝርዝር ኣሰማት ኣድራሻታትን ብተወሳኪ ድማ ቁ.ሰልኪ ተጻሒፉ ኣሎ።

ምዕራፍ 3 ሓዳር (ናብራ)

ከመይ ከገብር አሎኒ ኣብ ነርወይ ክምርዖ እንተ ኾይነ?
 ኣብ ነርወይ ክትምርዖ እንተ ኾይነካ 18 ዓመር ዝመለእካ ክትከውን ኣሎካ። ቅድሚ እቲ መርዓ ምግባሩ እቶም ጽምዲ ናይ ፈተና ምስክር ክህልዎም ኣለዎ። እቲ ናይ ፈተና ምስክር, እቶም ጽምዲ ክምርዓው ክምዘክእኡ ዝሕብር ኢዩ።
 እቶም ናይ ነርወይን ቁጽሪ ሰብ ዘለዎም ካብቲ ናይ ህዝቢ ተመዝጊብዎ ዘሎ መዝገብ ከይዶም ኣብዚ ዓዲ ከምጽኡ ይክእሉ ኢዮም። ኣብዚ ናይ ነርወይን ቤ | ክርስቲያን ክትምርዖ ትክእል ኢኻ። ወይ'ውን ኣብ ካልእ እምነት ናትካ ሕብረተሰብ ንኸመርዑ ፍቓድ ዘሎዎ እንተ ኾይኑ, ወይ'ውን ኣብ ሓዲ መንግስታዊ ትካል ክትምርዖ ትክእል ኢኻ; ንኣብነት ከም ብዓል ቤትፍርዲን ምምሕዳርን ዝኣመሰሉ። እቲ መርዓ ብዘይ ፍቕድ ዝኮነ ናይ ፈተነ ምስክር ዝግበር ኣየገልግልን ኢዩ።

ናይ ግድን ድየ ክምርዓው ዘሎነ?
 ኣይኮንካን። ኣብ ነርወይ ክትምርዖ ዲኻ ትደሊ ወይ ኣይኮንካን ክትመርጽ ትክእል ኢኻ። ገለ ብሓንሳብ ጥራይ ክነብሩ ይመርጹ, እዚ ማለት ካኣ ከይተመዓው ብሓንሳብ ክኾኑ ይመርጹ ማለት ኢዩ። ገለ ውን ወይ ምስ ቆልዕቱ ወይ'ውን ንብይኑ ክነብር ይመርጽ።

ኣገዲዶም ከመርዕውኒ ይክኣሉ ዶ?
 ኣይክእሉን። ምስ መን ክትምርዖ ትደሊ እቲ ምርጫ ናትካ ኢዩ። ቆልዓ ወይ መንእሰይ ናብ ካልእ ዓዲ ወሲድካ ከተመርዕዎ ብዘይ ድልዮቱ ክልኩል ኢዩ። እንተ ድኣ ተገዲድካ ተመርዒኻ ንመርዓት ወይ መርዓዊ ከተምጽኦ ከም ቤተሰብ ኮንካ ኣይፍቀድን ኢዩ። ብተወሳኺ ከምዚ ዓይነት ተገዲድካ ምምርዓው ኣብ ናይ ነርወይን ቤት ፍርዲ ቅቡል ኣይኮነን።

ብዙሓት ሰብ ሓዳር ክህልውኒ ይክእሉ ዶ?
 ኣይክእሉን። ኣብ ነርወይ ብጀካ ሓዲ ሓዳር ብዙሕ ብሓዲ ግዜ ኣይፍቀድን ኢዩ። ከይተፋታሕካ ምስቲ ቀዳማይ ዝተመርዓካየ መሊሰካ ምምርዓው ብሕጊ የቅጽዕ ኢዩ።

እቲ ዝተመርዓውኒ ሰብ ንሰጋዊ ርክብ ክግድደኒ ይክል ድዮ?
 ባዕልኺ ኢኺ ትውስኒ ሰጋዊ ርክብ ትደልይን ዘይትደልይን እምበር : እቲ ዝተመርዓኻየ ሰብ ሰጋዊ ርክብ ክግድደኪ ኣይክእልን ኢዩ።

ምስ ተመርዓኹ ናይ ኢኮኖሚ ጉዳይ ከመይ ይኸውን?
 እንተ ተመርዓካ, ኣብቲ ትውንንዮ ትሕዝቶኺ መሉእ ሓላፍነት ኣሎኪ። ዝተመርዓኻየ ሰብ ትሕዝቶኺን ትውንንዮን ክወስደልኪ ኣይክእልን ኢዩ። ወይ'ውን ከምዘውንኖ ናቱ ጌሩ ክጥቅመሎ ኣይክእልን ኢዩ። ብዘይ ናትኪ ፍቃድ እቲ ዝተመርዓኻየ ሰብ ብሸምኪ ጌሩ ልቃሕ ክወስድ ኣይክእልን። ኣብ ነርወይ ሰብ ሓዳር ብኢኮኖሚ ክተሓጋገዙ ጉቡኦም ኢዩ። ንኣብነት እቲ ሰብኣይ ብዙሕ እቶት

እንት ሃለዎ እታ ሰብይቲ ግና እንተዘይብላ, እቲ ሰብኣይ ከህባ ኣለዎ እቲ ዘድልዎ ንክዳና ፡ ንመግባ ፡ ኣብ ኢዳ እትሕዞ ገንዘብ ከምኡ'ውን ገለ ገለ ነገራት። ከምኡ'ውን ብኣንጻሩ እታ ሰብይቲ ካብቲ ሰብኣይ ንላዕሊ እቶት እንተሃልዩዎ እቲ ዝግብኦ ክትሕግዞ ክትህቦ ኣለዎ።

ካብ ብዓል ሓዳሪይ ክፋታሕ ይክእል ዶ? እወ። እንተድኣ ክትቅጽሊ ዘይደለኺ ካብዚ ሓዳር ንምፍልላይ ከተመልከቲ ኣሎኪ። ካብቲ ብዓል ሓዳርኪ ፍቃድ ኣየድልየክን። ምፍልላይ ማለት መጻቢዩ ግዜ ኢዩ። ነቶም ጽምዲ ክሓሰቡ ጊዜ መታን ክረኽቡ ክፈላለዩ ድዮም ዝደልዩ ወይስ እንታይ። እቶም ሰብ ሓዳር ብዝውሓደ ግዜ ሓደ ዓመት ምስ ተፈላለዩ ፡ ሓደ ካበኣቶብ ንፍትሕ ክሓትት ይኽእል። እንተድኣ ኣብቲ ግዜ እቲ ንዓመጻን ምፍርራህን ኣብቲ ምርዕዎት ዝኮንኩሙሉ ግዜ ተጋጢሞኪ ግን ብዘይ ናይ መፈላለዩ ግዜ ፍትሕ ክትሓትቲ ትኽእሊ ኢኺ። እንተ ድኣ ቆልዓ ትሕቲ 16 ዓመት ኣለኩም; መንጎኛ/ዳኛ ካብቲ ናይ ቤተሰብ ጽ.ቤት ክትረከቡ እለኩም ቅድሚ እቲ ፍትሕ ቅቡል ምኳኑ። ሞንጎኛነት ኣየድልየክንዩ እንተ ድኣ እቲ ነገር ብምኽንያት እቲ ዝወረደኪ ናብቲ ዝግብኦ ናይ ፍትሕ ጉዳይ ኣቅራብክዮ።

ከመይ ጌርና ኣብ መንጎና ዘሎን ንብረት ኣብቲ ግዜ ፍትሕ, ገዛ ወይ'ውን ካልእ ነገር ንማቀሎ?

ንሰኽን ብጻይክን ከመይ ጌርኩም ክትማቀሎ ከም ዘሎኩም ክትሰማምዑሉ ነጻ ኢኹም። እንተድኣ ዘይተሰማማዕኩም ግን ፡ እቲ ቀንዲ መፍትሒ ሕገ ፡ ነቲ ዘሎኩም ንብረት ዕዳኹም ድሕሪ ምክፍልኩም ብማዕረ ትማቀልዎ ። እንተኾነ ግን ንዓኺ ዝምልከት (ብሕታዊ ነገራት) ናይ ሓገዝ መሰላት ፡ ንሰኺ፤ ትውንንዮ ካብ ቅድሚ ምምርግወኪ ኣትሒዝኪ እንተ ድኣ ኣሎ ኮይኑ ካልእ ድማ ውርሻ ዝወረሰ ክዮ ክኸውን ይኽእል ፡ ህያብ ካብ ካልእ ሰብ ዝተወሃብክዮ ካብ ብዓል ሓዳር ኪ ዘይኮነ ፡ ወይ'ውን ቀደም ዝተሰማማዕኩሙሉ ክትማቀልዎ ዘዩድሊ ፡ እዚ ካብቲ ብማዕረ ትማቀልዎ ወጻኢ ኢዩ። ሓደ ውዕል ብዛዕባ ምምቃል እንተኮይኑ መታን ንመረጋገጺ ክጥዕም ብጽሑፍ ደረጃ ክከውን ኣለዎ። ዋላ እኳ እቲ ናይ ሓባር ትሕዝቶ ክትማቀልዎ እንተኮንኩም ፡ ካብቲ ሓዳር ወጻኢ ናትኩም ነገራት ክትወስዱ ድማ መሰል ኣለኩም።

ኣብ ነርወይ መዓስ ብዛዕባ ምፍልላይን ምፍታሕን ከመልክት ይግብኣኒ? እንተ ድኣ ኣብ ካልእ ዓዲ ብዛዕባ ምፍልላይን ፍትሕን ዘይሓተትኪ ጸኒሕኪ ፡ ብቐጥታ ምምልካት ጥራይ ኢዩ። እዚ ክብሃል ከሎ ድማ ንሰኺ ወይ ሰብኣይኪ, ሓደኹም ናይ ነርወይ ተቐማጢ ክኸውን ኣለዎ እቲ ዝተመርግወኪ ሰብ ኣብ ነርወይ እንተ ድኣ ዝቅመዎ ኮይኑ ፍትሕ ኣብ ነርወይ ክትሓቲ ትኽእሊ ኢኺ። ወይ'ውን ንሰኺ ኣብ ነርወይ ትቅመጢ እንተ ሃሊኺ ነኣብነት ዝሓለፈ ክልተ ዓመታት ኣብዚ እንተ ተቀሚጥኪ ፡ ኣብዚ ንቀጻሊ'ውን ከትቅመጢ እንተ ኳንኪ ማለት ኢዩ። ካብ ካልእ ዓዲ እንተ ኳንኪ ቀይርኪ መጸእኪ ክትቅመጢ ድማ መደብ እንተ ሃልዩኪ, ከም ተቀማጢት ናይ ነርወይ ኢኺ ማለት ኢዩ።

እንተ ደኣ ኣብ ካልእ ዓዲ ተመርዕዮ ኣብዚ ተፋተሌ እንታይ ዓይነት ሕጊ ኣሎ?
 ኣብ ነርወይ እንተ ተፋተሕኪ ኣቲ ኣብ ነርወይ ዘሎ ናይ ፍትሕ ሕጊ እዩ
 ዝዝውተር። ዋላ እኳ እቲ ፍትሕ እብዚ እንተ ተፈጸመ ፡ ኣብቲ ክህሉ ዝኸእል ናይ
 ምልኪ/ጥሪት ትሕዝቶ ጉዳይ ፡ ናይ ካልእ ዓዲ ሕጊው'ን ክውሰኖ ይኸእል ይኸውን
 ኢዩ። ሕጊ ብዛዕባ ናይ'ቲ ትሕዝቶ ጉዳይ መን እንታይ ይውንን እንታይ ይግብእ ፡
 ኣብ'ቲ ናይ ፍትሕ ግዜ ማለት ኢዩ። እንተ ደኣ ካልእ ሰምምዕ ዘይብልኩም ኮይኑ ፡
 ናይ ነርወይ ሕጊ ቦቲ ናይ'ቲ ዓዲ ዝመጻእኩምሉ ሕጊ ክትከዱ ኣለኩም ይብል።

ንመን ክዘራርብ ኣሎኒ?

- ንናይ ሕጊ ኣማክርቲ ንደቂ ኣንሰትዮት (JURK)
- ነቲ ኣብ ዞባካ ዘሎ ቤት ጽሕፈት
- ንናይ ቤተሰብ ቤት ጽሕፈት

ንመን ክትሓትት ከም ትክእል ኣብዚ ናይ መወዳእታ ናይዚ መጻሕፊት እዚ ዝርዝር
 ኣሰማት ኣድራሻታትን ብተወሳኺ ደማ ቁ.ሰልኪ ተጻሒፉ ኣሎ።

ምዕራፍ 4 ናይ ሕጻን መሰል

ናይ ሕጻን ውጽኢት እንታይ ማለት ኢዩ?

ክልቲኦም ወለዲ ንደቆም ብዝተኻእለ መጠን ክሕግዙ ግቡኦም ኢዩ። ዋላ ብሓንሳብ ኣይቀመጡ እዚ ይግብኦም ኢዩ። እቲ ምስቲ ሕጻን ኩሉ ግዜ ዘይቅመጥ ወላዲ ኣብ ልዕሊ ወላዲ ዘለዎ ሓላፍነት ከማልኣሉ ዝኻእል ገንዘብ ውጽኢት ብምኽፋል ኢዩ። እቲ ውጽኢት ናብቲ ምስኡ ኩሉ ግዜ ዝቅመጥ ወላዲ ይክይድ ወይ ይውሃብ።

ከመይ ይውሰን ናይ ኣቦነት?

እቲ ሕጻን ክውለድ ከሎ ምርዕዋት እንተ ነይሮም, ከም ሰብ ሓዳር እቲ ኣቦ ብቀጥታ ኣቦ ናይቲ ሕጻን ይኽውን። እቲ ሕጻን ክውለድ ከሎ እታ ኣደ ምርዕውቲ እንተ ዘይነበረት ግን ፣ እቲ ናይ ሕጻን ውጽኢት ኣቦ ኢዩ ዝኸፍሎ ፣ ኣቦ ምዃኑ እንተ ተፈላጠሉን ባዕሉ እንተ ኣሚኑን ፣ እቲ ሕጊ ናይ ህጻን 'ውን ከምኡ ኢዩ ዝብል። እቲ ሕጻን ተወሊዶ ክምዝገብ እንከሎ እቲ ኣቦነት ሽዑዩ ዝውሰን።

መን ይሸንፍ ክንደይ ክኸፈል ከም ዘለዎ?

ክንደይ ክኸውን ከም ዘለዎ እቶም ወለዲ ባዕላቶም ክሰማምዑ ይክእሉ ኢዮም። እዚ ዓይነት ሰምምዕ ክሰማምዑ ከለው ንውሕሰነት ዝኣክል ብጽሑፍ ክከውን ኣለዎ። እቶም ወለዲ 'ውን ባዕላቶም ነቲ ሰምምዕ ብጽሑፍ ብሓድሽ ውዕል ክቅይርዎ ይክእሉ እዮም። ወለዲ እንተ ዘይተሰማምዑ ንኣልእ ሞንጎኛ ውዕል ዘእትዎም ክሓቱ ይክእሉ ኢዮም። ከም ሓቂ ነቲ ገንዘብ ዝውሰን ናይ ሰራሕ ቤት ጽሕፈት (NAV) ኢዩ። ወለዲ እቲ ህጻን ምስ ተወልዶ ብሓንሳብ እንተ ዘይ ተቀሚጦም ክንደይ ከም ዝኸፍሉ 'ውን ውዕል ዘይገበሩ እንተ ነይሮም ፣ ናይ ሰራሕ ቤት ጽሕፈት (NAV) ብናቶም ተበግሶ ነቲ ዝኸፈል ይሰልዕዎ። ብናይ ወለዲ ናይ ሓላፍነትን ግቡእ ጉዳይ 'ውን, ብቤት ፍርዲ እቲ ዝኸፈል ክሰለፅ ይክእል ኢዩ።

ናይ ኣነባብራ ጉዳይ ከመይ ይግበር?

እቲ ወለዲ ምስቲ ሕጻን ዘይነብር ክከታተሎ ክወስዶ ነቲ ሕጻን መሰል ኣለዎ። እዚ ዝከውን ድማ ካልእ ሰምምዕ እንተዘይ ብሎም ኢዩ። እቲ ኩነታት ናይ ምንባር ጉዳይ ብሰምምዕ ናይቶም ክልተ ወለዲ ኢዩ ዝኸይድ። ብዛዕባ ናይቲ ኣነባብራ ጉዳይ እቶም ወለዲ እንተ ድኣ ዘይተሰማምዑ ኮይኖም, ወይ 'ውን ነቲ ዝጸነሐ ውዕል ክቀይርዎ እንተ ዘይተሰማምዑ ፣ እቲ ጉዳይ ናብ ሕጊ ይቀርብ። ናይ ሰራሕ ቤት ጽሕፈት (NAV) ከምቲ ዝግብኦ ክትግብር እንተ ኮይኑ እቲ ጉዳይ ብጽሑፍ ክቀርብ ኣለዎ። እቲ ህጻን ምስ ክልቲኦም እንተ ኮይኑ ዝቅመጥ, ሓደ ካብኦም ጥራይ ሓገዝ ይሓትት። እዚ ናይ ኣነባብራ ጉዳይ ነቲ ዕብዮት ናይ ውጽኢት ገንዘብ ይውሰኖ።

ናይ ሕጻን ሓገዝ ኣለኒ ዶ?

ሓገዝ ናይ ሕጻን ማለት ሓደ ናይ ገንዘብ ክፍሊት ፡ ንትሕቲ 18 ዓመት ዝዕድሚኦም ሕጻናት ዘለዎም ወለዲ ዝውሃብ ኢዩ። ነቲ ሕጻን ከም ኡቶቱ ዝኾነ ሓገዝ ኢዩ። ነዚ ዝወስዶ ደማ ነቲ ሕጻን ዝኣልዮ ዘሎ ኢዩ። እቲ ምስኡ ዝቅመጥ ዘሎ ወለዲ ሽኡ ናይቲ ሕጻን ሓላፍነት ከም ዘለዎ ኮይኑ ይምደብ ማለት ኢዩ። እዚ ሓገዝ ዝምልከቶ ደማ እቲ ሕጻን ኣብ ነርውይ ይቅመጥ እንተሎ ጥራይ ኢዩ። እዚ ደማ ንመን ኣበይ ከምዝነብር ዘገልግል ውሱን ሕግታት ኣለዎ። ኣብ ነርውይ ዕቁባ ንዝሓትት ሕጻን ወይ ውላድ እቶም ኣብዚ ዑቁባ ዝሓቱ ሰባት ፡ ካብታ ፍቓድ መንበሪ ወይ ዑቕባ ዝተቐበለላ ወርሒ ጀሚሩ እዚ ናይ ሕጻን ሓገዝ ይወሃቦ።

ንበይነይ እንተኮይነ ነቲ ህጻን ዝናብዮ እቲ ሓገዝ ክናውሓለይ ይክእል ዶ?
እቶም ወለዲ ዝተፈለለዩ ወይ 'ውን ዝተፋትሑ እንተ ኮይኖም ወይ ዘይ ተመርዓዉ ብሓንሳብ ዘይቅመጡ እንተኣይኖም , በዚ ምክንያት ክናዋሕ ይክእል ኢዩ። እንተ ደኣ እቲ ሓደ ወለዲ መይቱ እቲ ሓገዝ ነቲ ሓደ ወለዲ ክናውሓሉ ይክእል።

ንመን ከዘራርብ ኣሎኒ?

- ንናይ ሕገ ኣሚኸርቲ ንደቂ ኣንስትዮት (JURK)
- ንናይ ሰራሕተኛታት ቤት ጽሕፈት (NAV)
- ንናይ ቤተሰብ ቤት ጽሕፈት

ንመን ክትሓትት ከም ትክእል ኣብዚ ናይ መወዳእታ ናይዚ መጻሕፍት እዚ ዝርዝር ኣሰማት ኣድራሻታትን ብተወሳኪ ደማ ቁ.ሰልኪ ተጻሒፉ ኣሎ።

ምዕራፍ 5 ናይ ውርሻ መሰል

ኣብ ነርወይ ሰብ ሓዳር ክወራረሱ መሰል ኣሎዎም ዶ?
እው። ብዘይ የገድስ ናይ ዓይነት ጾታ ሰብ ሓዳር ክወራረሱ ኣብ ነርወይ መሰል ኣሎዎም።

ድሕሪ በዓል ቤትካ ምንባር እንታይ ማለት ኢዩ?
እንተ ድኻ እቲ ሓዳር ካብቶም ሰብ ሓዳር መይቱ, እቲ ዝተረፈ ከምቲ ዝነበር ሰሩዕ ሂወቱ ይቅጽል ብዘይ ምምቅቃል እቲ ናይ'ቲ መዋቲ ንብረት። እቲ ናይ ውርሻ ነገር ካኣ ከም'ቲ ሕገ ናይ ውርሻ ይከውን። ንኣብነት ናይ ሓባር ቆልዑት እንተ ሃልዮም። እዚ ከኣ ከምቲ ዝነበረ ሰሩዕ ሂወት ተባሂሎ ይጽዋዕ። እቲ ዝሞተ ደቂ ብይኑ ቆልዑት እንተ ነይሮም ፣ ማለት ካብ ካልእ ዝውለዱ, እቲ ብሂወት ዘሎ ናብርኡ ክመርኡ ከምዘለዎ እንተ ኮይኑ, እቲ ዝምልከቶም ክህሮም ኣሎዎ። እዚ ከምዚ ዝኣመሰለ ነገራት ንምርግጋጽ ዝኣክል ብጽሑፍ መልክዕ ክቀርብ ይግባእ። እንተ ድኻ እቲ ናይ በይኑ ቆልዓ ትሕቲ ዕድመ ኮይኑ, እቲ ዝተዘርበ ነገር ዝምልከቶ በቲ መንግስቲ ክውሃቦ ኣለዎ። እቲ ዝግብኦ እንተዘይ ተወሃቦ ግና እቲ ብሂወቱ ዘሎ ብቅልጡፍ እቲ ዝግብኦ ናይ ውርሻ መሰላት ክመቅሎ ኣሎዎ። ኩሉ እቲ ዝምልከቶ ክሓትትን ክወስድን ዋላ ደቀቅቲ ነገራት ፣ እቲ ብሂወት ዘሎ እንታይ ከም ዝወርስ ክውስነሉ ኣይክእልን ኢዩ። እቲ ብሂወቱ ዘሎ ድማ ነቲ ዝተረፈ ይወሰድ።

ናይ ቆልዑ ናይ ምውራስ መሰል ከ ክመይ ኢዩ?
ቆልዑ ብምልኡ ንብረት ናይ'ቲ ዝሞተ መሰል ኣሎዎም, እንተ ድኻ እቲ ዝሞተ ዘይ ተመርዓዎ ነይሩ ወይ'ውን ዝኾነ ናይ ለበዋ ጽሑፍ እንተዘይገዲፉ ኮይኑ። እዚ ካኣ ንክልቲኦም ጾታ ይምልከት።

ናይ ብዘይ ቃልኪዳን ብሓንሳብ ዝነበሩ ዝነበሩ ምውርራስ ከ ክመይ ኢዩ ኣብ ነርወይ?
ኣይክኣልን። በቲ ሕገ መሰረት ቃልኪዳን ዘያሰሩ ሱቁሎም ብሃደ ዝቅመጡ ዝነበሩ ናይ ምውርራስ መሰላት የብሎምን። ይኹን እምበር እንታይ እንታይ ክወራረሱ ከምዘለዎም ብጽሑፍ ለበዋ ክቅርቡ ይኽእሉ እዮም።

ንመን ከዘራርብ ኣሎኒ?

- ንናይ ሕገ ኣማክርቲ ንደቂ ኣንስትዮት (JURK)
- ንቤት ፍርዲ

ንመን ክትሓትት ከም ትኽእል ኣብዚ ናይ መወዳእታ ናይዚ መጻሕፍት እዚ ዝርዝር ኣስማት ኣድራሻታትን ብተወሳኪ ድማ ቁ.ሰልኪ ተጻሒፉ ኣሎ።

ምዕራፍ 6 መሰል ገዛ ምክራይ

ኩነታት ናይ ምክራይ ከመይ ኢዩ?

ካብቲ ወናኒ ገዛ ተካርዮ ዝቅመጥ ተካራያይ ይብሃል። ነቲ ገዛ ዝውንኖ ድማ ዋና ገዛ ይብሃል። ኤቲ ተካርዮ ዝቅመጥ ካኣ ተካራይ ይባሃል።

ውዕል ናይ ገዛ ማለት እንታይ ማለት ኢዩ?

ገንዘብ እንዳከፈልካ ንክትነብር ትገብር ውዕል ኢዩ። ኣብ ዝተወሰነን ዘይተወሰነን ግዜ ውዕል ከምሰድ ይክእል ኢዩ።

ንውሱን ግዜ ዝካረ እንተተይኑ ማዓስ ጀሚሩ ማዓስ ከም ዝውድእ ሰለ ትውስኖ፣ ማዓስ ከምትወጽእ ክትሕብር ኣየድልየካን ኢዩ። ንዘይ ተወሰነ ግዜ ዝካረ እንተተይኑ ግን ወይ እቲ ዋና ገዛ ንክትወጽሉ ሕትኡ የቕርብ ወይ'ውን እቲ ተካራያይ መዓስ ከም ዝወጽእ ወሲኑ የፍልጥ ።

ናይ ምክራይ ውዕል ከመይ ጌረ ይኣቱ?

ናይ ምክራይ ውዕል ብቃል ወይ ብጽሑፍ ክትገብር ትክእል። ኣብ ነርወይ እቲ ቀንዲ ሕጊ ብቃል ወይ ብጽሑፍ ዝኣተካዮን ሓደ የገልግል። ንውሕስነት ዝኣክል ግን ናይ ብክራይ ብጽሑፍ ክትኣቱ ንምሕጸነካ። እንተ ደኣ ንሰካ ከም ተካራያይ ብጽሑፍ ውዕል ክትኣቱ ደሊኻ መሰልካ ኢዩ።

ገንዘብ ምትሓዝ እንታይ ማለት ኢዩ?

ነቲ ዘካርየካ ዘሎ ናይ ኢኮኖሚ ጸገማት ክኖጋጥመካ ውሕስነት ይኮኖ። እዚ ካኣ ካብቲ ተካራያ ኣብ ሓደ መቀመጢ ባንኪ ይጸንሕ። ከምዚ ዓይነት መቀመጥ ክትከፍት ድማ ባንኪ ክሕግዘካ ግብኡ ኢዩ። እቲ ኣካራያይ ባዕሉ ተቀቢሎ ኣብ ኢዱ ወይ'ውን ኣብ ናቱ መቀመጢ ባንኪ ክቀምጦ ሕጋዊ ኣይኮነን። ኣብ መጨረሻታ እቲ ተካራያይ ከምቲ ውዕል ዝኣተውዎ እንተ ጌይሩ፣ እቲ ገንዘቡ ኣብ ባንኪ ተታሒዞ ዝነበረ ምስ ወለዱ ክወጽእ ከሎ ይውሃቦ/ይወሰዶ። ውዕል ዘይምክባር ንኣብነት ፣ ተካራያ እቲ ገዛ ገዛ ክራይ እንተዘይ ከፈለ ወይ'ውን ገለ ኣብ'ቲ ገዛ እንተ ኣበላሸዩ ውዕል ኣፍሪሱ ይብሃል።

ኣብ'ቲ ናይ ምክራይ ግዜ ከብ ኣካራያይ እንታይ ክትገብር ይግብኣካ?

ኣካራያይ እቲ ገዛ ኣጽፊፋ ምስ መፍትሕ ጌሩ ኣብ'ቲ ዝተወግዓልዎ ግዜ ነቲ ተካራያይ ከረከቦ ኣለዎ። እቲ ገዛ ልክዕ ከም'ቲ ዝተወግዓልዎ ክከውን ኣለዎ። እቲ ኣካራያይ ከምቲ ዝግባእ ዝተወግዓልዎ እንተዘይ ገበሮ ፣ ንኣብነት እቲ ተካራያይ ወይ ዋጋ ክቅንሰሉ ወይ'ውን ከምቲ ዝተወግዓልዎ ነቲ ክገብር ዝግብኡ ከተግራርዮ ኣለዎ።

ኣብ 'ቲ ናይ ምክራይ ግዜ ከም ተካራይይ እንታይ ከትገብር ይግብኣካ? ተካራይይ ነቲ ገዛ ብግቡእ ክሕዞ ኣብ 'ቲ ዝካረየሉ ግዜ ግብኡ ኢዩ። ንሰካ ከም ተካራይይ ናብ 'ቲ ገዛ ክትቅርብ ክለካ ዝኮነ ጉድለት ከይህልዎ ከምቲ ዝተወግዓልኩም ምዃኑን ዘይምዃኑን እቲ ገዛ ጽቡቅ ጌርካ ክትርእዩ ኣለካ። ዝኮነ ጉድለት እንተ ሪኢካ ነቲ ኣካራይይ ክትሕብሮ ኣሎካ።

ካብ 'ቲ ዝተወግዓልናዮ ወጻኢ ጉድለት እንተ 'ሎ እንታይ ክገብር ኣሎኒ? ጉድለት እንተ ሃልዩ ኣብ 'ቲ ገዛ ነቲ ኣካራይይ ክትሕብሮ ኣሎካ። ኣካራይይ ነቲ ዝጎደለ ከዐርዮ መሰሉን ግብኡን ኢ ዩ። እንተድኣ ኣካራይይ ኣብ 'ቲ ግቡእ ግዜኡ ዘየዐረዮ; ባዕልካ ከተዐርዮ ነቲ ጉድለት መሰል ኣሎካ። ከምኡ 'ውን ወይ ዋጋ ክቅንሰልካ ወይ 'ውን ነቲ ዘውጻእካዮ ወጻኢታት ነቲ ገዛ ከተዐሪ ክክፍለካ ግቡኡ ኢዩ።

ማዓስ እዩ ናይ ክራይ ግዜ ዝውጻእ?

ኣብ ዉሱን ግዜ ዝካረ ድዩ ወይስ ኣብዘይ ተወሰነ ግዜ, ከከም ኩነታቱ ይፈላለ። ንዉሱን ግዜ ክትካረዮ ዝተወግዓልካዮ እንተ ኮይኑ እቲ ግዜ ምስ በጻሓ ብዘይ ምዝርራብ ትወጽእ። ግዜኡ ዘይተወሰነ ናይ ምክራይ ግዜ እንተ ኮይኑ ግን ወይ 'ቲ ተካራይይ ወይ 'ውን እቲ ኣካራይይ ግዜ መዓስ ከም ዝወጽእ ይነግር። ኣካራይይ መዓስ ናይ ምክራይ ግዜ ከውስን ከም ዝክእል, ኣብ ታሕቲ ተጠቂሱ ዘሎ ብዛዕብኡ ዝገልጽ ኣንብብ።

ናይ ክራይ ምቁራጽ ስምምዕ ወይ ቆጶራ እንታይ ማለት እዩ?

እዚ ናይ ቆጶራ ግዜ እዚ ናይ ምክራይ ግዜ ከም ዝውድእ ይሕብር። እንተ ድኣ ግዜ ተቋጺርካ መዓስ ከምትወጽእ, እዚ ናይ ቆጶራ ግዜ ይብሃል። እንተ ደኣ ናይ ቆጶራ ግዜ ዘይወሰንካ ኮንካ ግና; ከም ሓቂ ሰለስተ ወርሒ ጥራይ ኢዩ። ዝወድቀሉ ማዓልቲ ድማ ካብ 'ታ መጀመርታ ወርሒ ቆጶራ ዝወሰድካል ጀሚሩ ይቆጽር። እንተ ድኣ እቲ ኣካራይይ ባዕሉ ሓቲቱ ነቲ ምክራይ ንክቋረጽ; እቲ ገለ ገለ ቀጥዕታት ከማለእ ዘለዎ ከማለእ ኣለዎ ከምኡ 'ውን እቲ ግዜ ናይ ምቁራጽ ብጽሑፍ ክቅርቦ ኣለዎ። ሰለምንታ የውጽኦም ከምዘሎ ነቲ ተካራይይ ክሕብሮ ኣለዎ። ንሰካ 'ውን ተቃውሞ እንትሃልዩካ ብዛዕባ ምቁራጹ ነቲ ውዕል, ከም 'ቲ ዝገባእ እቲ ኣካራይይ እንተዘይ ሓቢሩካ; እቲ ዝሆዐ ዘሎ ቆጶራ ናይ ምውጻእ ኣየገልግልን ኢዩ። ነዚ ኩነት እዚ ዝምልከት ንናይ ሕጊ ንደቂ ኣንስትዮት ወይ ንካልእ ናይ መሰል ሓገዛት ዝሆዐ ሓገዝ እንተደለኻ ክትሓትት ትክእል ኢኻ።

እቲ ኣካራይይ ክራይ ናይ ምቁራጽ መሰማዕታ ወይ ቆጶራ ግዜ ዝሆበካ መዓስ ኢዩ? ኣካራይይ ነዚ ውሳኔ እዚ ዝውሰኖ ብቁዕ ምክንያታት እንተሃልይዎ ንኣብነት ተካራይይ ገዛ ክራይ እንተዘይክፈለ; እንተ ድኣ ብቁዕ ምክንያታት ዘይብሉ ኮይኑ ግና እቲ ናይ ቆጶራ ግዜ ክሕተተሉ ይክእል ኢዩ። ሓደ ብቁዕ ምክንያታት ክከውን ዝከል, እቲ ኣካራይይ እቲ ገዛ ንዕኡ ወይ ንይተሰቡ እንተ ደልይዎ ወይ እቲ ተካራይይ እቲ ክገብሮ ዝግብኡ ውዕል ዝኣተዎ እንተዘይ ገበረ ኢዩ። ነቲ ዝተገብረ ቆጶራ ዳግመ ርእይቶ ክግበረሉ እንተ ኮይኑ, እቲ ድልዩት ናይ 'ቲ ተካራይይ ኣብ ልዕሊ እቲ ገዛ ዘለዎን እቲ ኣካራይይ ዝሓቶ ዘሎን ከም ብሓድሽ ክርእይ ኣለዎ። ልክዕ ዝኮነ ውሳኔ ድማ ከውስን ኣለዎ። እንተ ድኣ ብዘይ ብቁዕ ምክንያት ክትወጽእ ከም ዝተሓበርካ መሰሉካ ግን, ንናይ ሕጊ ንደቂ ኣንስትዮይ ወይ ናይ መሰል ምሕላው ዝቃለሱ ሓገዝ ክትሓትት ትክእል ኢካ።

አካራያይ ከውጽኣካ/ክሶጎካ መሰል አለዎ ዶ ?

ነቲ ተካራያይ ከውጽኦ እንተ ደልዩ እቲ ተካራያይ ዝግድዶ ነገር አለዎ ማለት ኢዩ።
አካራያይ ኣገዲዱ ከውጽኦ ከሎ ብጽሑፍ ዝቀረበ ሰነዳት ምክንያት ንተካራያይ ዘሰጉጎ
ዘሎ ክቅርብ አለዎ። እዚ ሰነድ እዚ ድማ ካብ ቤት ፍርዲ ካብ 'ቲ ኣብ'ቲ ናይ
ኩንትራክት ዘሎ ጽሑፍ ብዛዕባ ምስጓግ ዝገልጽ ዝተወሰነ ክኸውን አለዎ። እቲ
ልሙድ ዝኮነ ንተካራያይ ዘሰጉጎ ገዛ ክራይ ምስ ዘይ ከፍል ኢዩ።

ንመን ክዘራርብ ኣሎኒ?

- ንናይ ሕገ ኣማኸርቲ ንደቁ ኣንስትዮት (JURK)
- ናይ መንበሪ ዘካርዩ ቤት ጽሕፈት
- ንማሕበር ወነንቲ ገዛ (HL)
- ማሕበር ናይ ገዛ ክራይ (HTU)
- ናይ ሕግን መሰልን ፈላጣት (Juss-Buss)

ንመን ክትሓትት ከም ትክእል ኣብዚ ናይ መወዳእታ ናይዚ መጻሕፍት እዚ ዝርዝር
ኣሰማት እድራሻታትን ብተወሳኪ ድማ ቁ.ሰልኪ ተጻሒፉ ኣሎ።

ምዕራፍ 7 ናይ ሰራሕ መሰል

ዕቁባ ሓታቲ ከለኩ ከሰርሕ ይክእል ዶ?

ከሳብ እቲ ናይ ዕቁባ ኩነታት ዝረካይ ግዝያዊ ናይ ሰራሕ ፍቓድ ክትረክብ ትክእል ኢካ። ከምዚ ዓይነት መንበሪ ፍቓድ ንክትረክብ ግን ብዙሕ ቀጥዕታት ኣለዎ። ገለ ካብኡ ቃል ዝርርብ ዝወዳእካ ክትከውን ኣሎካ, ከምኡ 'ውን መንነትካ ዘጠራጥር ክህሉዎ የብሉን። ግዝያዊ ናይ ሰራሕ ፍቓድ ንእንዳ ፖሊስ ይሰደድ ወይ ይምልከት። ሓደ ነገር ክትርዳእ ዘለካ ዋላ እኳ ናይ ግብሪ መኽፈሊ ሰነድ እንተሓዘካ ንክትሰርሕ መሰል ኣይህበካን ኢዩ።

ሰራሕ ኣበይ ክረክብ ይክእል?

ብዙሕት ብናይ ሰራሕ ቤት ጽሕፈት (NAV) ወይ ካኣ ቦቶም ሰራሕ ዝቆጽሩ ቤት ጽሕፈታት (vikarbyråer) ኣቢሉ ሰራሕ ይረክቡ። ሰራሕ ክትደልየሉ ትክእል፣ ንኣብነት ኣብ ኢንተርነት ኣብ ገጻታ ናይ ሰራሕ ዝቆጽሩ ቤት ጽሕፈታት (vikarbyråer) ወይ www.finn.no ክትርኢ ትክእል ኢኻ።

ብጽሑፍ ዝቀርብ ናይ ሰራሕ ውዕል ክኣቱ መሰል ኣለኒ ዶ?

ኣብ ዝኮነ ናይ ሰራሕ ውዕል ብጽሑፍ ኢዩ ዝክይድ። እቲ ናይ ሰራሕ ውዕል ብዛዕባ ናቲ መሰርሒ ቦታ፣ ዶምወዝ፣ ናይ ሰራሕ ግዜ፣ ናይ ዕረፍቲ፣ ናይ ምውጻእ ቆጻራ ዝእመሰሉ ነገራት ይሕዝ። እንተ ድኣ ካብ ውሃቢ ሰራሕካ ናይ ሰራሕ ውዕል ዘይረክብካ, ነቶም ብዛዕባ ሰራሕ ዝቆጻጸሩ ከተዘራርቦም ትክእል ኢካ።

መሃያ/ዶምዝ ክወሰድ መሰል ኣለኒ ዶ?

ኩሉ ዝሰርሕ ናይ ዶምዝ መሰል ኣለዎ። ብጠቅላላ ኣብ ነርወይ ዝውሓደ ዱሩት ዶምዝ ዝብሃል የሎን። እቲ ትሰርሓሉ ሰራሕ ምስቲ ሕጊ (tariffavtale) ውዕል ዝተታሐሐዘ እንተ ኮይኑ; ካብቲ ውዕል ዝብሎ ዝውሓደ ውዕል ናይ ዶምዝ ክገብር ኣይክእልን ኢዩ። ኣብቲ ናይ ልምምድ ግዜ 'ውን ዶምዝ ክትክፈል መሰል ኣሎካ።

እቲ ውዕል (tariffavtale) ዝብሃል እንታይ መለት ኢዩ?

እዚ ውዕል እዚ (tariffavtale) ኣብ መንጎ ማሕበር ብዛዕብኡ ዝሰርሑን ማሕመር ወሃብቲ ሰራሕተኛታትን ብዛዕባ ዶምዝ ፣ ኣከፋፍላን ቀጥዕታትን ዘማልእ ኢዩ። ውሃቢ ሰራሕካ ኣብዚ ውዕል (tariffavtale) ዝኣተወ እንተ ኮይኑ, ዋላ እኳ ንሰካ ኣባል ኣብቲ ማሕበር እንተዘይ ኮነካ ይምልከተካ ኢዩ።

ልዕሊ ሳዓታተይ እንተ ሰራሐ ከክፈሎ መሰል አለኒ ዶ?

እቲ ቀንዲ ናይ ሰራሕ ግዜ ቦቲ ሕጊ መሰረት ካብ 9 ሳዓታት ኣብ መዓልቲ ወይ ካብ 40 ሳዓታት ኣብ ሰሙን ክበዘሕ የብሉን።

ዝሓጸረ ናይ ሰራሕ ሳዓታት ክትቋጸር ይካኣል ኢዩ። መብዛሕትኦ ናይ ሰራሕ ቦታታት 37,5 ሳዓታት ኣብ ሰሙን ኢዩ። ካብቲ ልመድ ናይ ሰራሕ ሳዓታት ንላዕሊ እንተ ሰራሕካ፣ ናይ 'ቲ ልዕሊ ሳዓታት ዝሰራሕካዮ ክፍሊት ይግብኣካ ኢዩ። ዶምዝ ናይ 'ቲ ልዕሊ ሳዓታት ዝሰራሕካዮ ተወሳኪ ብዘውሓደ 40 % ካብ 'ቲ ልመድ ክፍሊትካ ይከውን። እንተ ደለካ'ውን ኣብ ክንዲ ገንዘብ ናይ 'ቲ ዝያዳ ዝሰራሕካዮ ኣምሰይኡ ከተዕርፍ ትክእል ኢካ። ክንደይ ዝኣክል ልዕሊ ሳዓታት ክትሰርሕ ውሃቢ ሰራሕካ ክግድደካ ዝኽእለሉ መሰሉ ውሱን ኢዩ።

ንዕረፍትን ናይ ዕረፍቲ ገንዘብን መሰል አለኒ ዶ?

ከም ሓቂ ንሰራሕተኛታት 25 ናይ ዕረፍቲ መዓልታት ኣብ ዓመት ይምልከቶም። እቲ ናይ ዕረፍቲ ገንዘብ ኣብቲ ናይ ዕረፍቲ ግዜ ክንዲ ዶምዝ ይመጸካ። ከምቲ ልመድ ናይ ዕረፍቲ ገንዘብ ካብቲ ዓመታዊ እቶትካ ናይ ዝሓለፈ ዓመት 10,2% ኢዩ።

እንተ ሓሚመ'ከ ከመይ ኢዩ?

እንተ ሓሚምካ ንውሃቢ ሰራሕካ ከተመልክት ብጣዕሚ ኣገዳሲ ኢዩ። ኣብ ናይ ሕግም ግዜ ብዘውሓደ 28 መዓልታት እንተ ሰራሕካ ገንዘብ ና'ቲ ሓሚምካሉ ዝነበርካ ግዜ ንምውሳድ መሰል ኣሎካ። እቲ ኣብ ናይ ሕግም ግዜ ዝውሳድ ገንዘብ ማዕረ ዶምዝካ ኢዩ። ወሃቢ ሰራሕካ እንተዘይ ከፈለካ ንናይ ሰራሕተኛታት ማሕበር (NAV) ከተዘራርቦም ኣሎካ።

ነብሰ-ጾር እንተ ኮይነ እንታይ መሰል ኣሎኒ?

ነብሰ-ጾር ም'ኳንኪ ንውሃቢ ሰራሕኪ ተቀላጢፍኪ ክትነግርኖ ናይ ግድን ኣይኮነን። መታን መደባት ናይ 'ቲ ዕረፍቲ ከውጽእ ግን ብዝተካኣለ መጠን ተቀላጢፍ ኪ ትሕብርኖ። ብኩራት ካብ 12 ሰሙናት ንላዕሊ እንተኮይኑ ብዘውሓደ ቅድሚ 4 ሰሙናት ነቲ ዕረፍቲ ክተርፎ ከሎ ክሕበር ኣለዎ። ብኩራት ልዕሊ ሓደ ዓመት ድማ ብዘውሓደ ቅድሚ 12 ሰሙናት ክተርፎ ከሎ ነቲ ዕረፍቲ ክሕበር ኣለዎ።

ምሰ'ቲ ሕርሲ ዝተተሓሓዘ ናይ ዕረፍቲ መሰል ኣለኒ ዶ?

ምሰቲ ናይ ሕርሲ ዝተታሓዘ ክልቲኦም ወለዲ ኣቦን ኣደን መሰል ናይ ዕረፍቲ ኣለዎም። ብጠቅላላ ሓደ ዓመት ዕረፍቲ ኣለዎም። ሓንቲ ነብሰ-ጾር ሰራሕተኛ፣ ክሳብ 12 ሰሙናት ዝኣክል ኣብቲ ናይ ጥንሲ ግዜኣ እቲ ዕረፍቲ ክትወስዶ ትክእል ኢያ። ኣብቲ ናይ ሕርሲ ዕረፍቲ መሰል ናይ ወለዲ ገንዘብ ኣሎካ። እዚ መሰል ናይ ወለዲ ገንዘብ ንምርካብ ድማ ብዘውሓደ 6 ኣዋርሕ ካብ 'ተን 10 ኣዋርሕ ናይ መሸጨሪሽታ ኣብ ሰራሕ ዝጸናሕኪ ክትከውኒ ኣሎኪ። ነዚ ናይ ወለዲ ገንዘብ መሰል ዘይብልኪ እንተኮይኑ; እቲ ህጻን ከውለድ ከሎ ሓደ ግዜ ሓገዝ ክትረከቢ ትኽእሊ ኢኺ። ብዛዕብኡ ብዙሕ ክትፈልጢ እንተ ደለኪ, ንናይ ሰራሕ ቤት ጽሕፈት (NAV) ክትዛረብኖም ትኽእሊ ኢኺ

ቆልዐ እንተ ሓሚሙኒ ሰራሕ'ውን ክክይድ እንተ ኣሎኒ ከመይ ይገብር?
እቲ ሕጻንካ እንተ ሓሚሙ ወይ'ውን እቲ ሕጻን ዝሕልወልካ ሰብ እንተ ሓሚሙ ፡
ከም ወለዲ ዕረፍቲ ክወሰድ ነቲ ሕጻን ክትሕልዎ መሰልካ ኢዩ። እቲ መሰል ክሳብ
እቲ ሕጻን 12 ዓመት ዝገብር የገልግል። ክሳብ 10 መዓልቲታ ኣብ ዓመት ሓደ
ወይ ክልተ ሕጻን/ናት እንተሃልዮምካ ዕረፍቲ ክትወሰድ ይፍቀደካ። ካብ ክልተ
ንላዕሊ እንተሃልዮሙካ ደማ ክሳብ 15 መዓልታት ይፍቀደካ። እንተ ድኻ ንበይንከ
ኣደ ትሕዝዮም ኮንኪ ግን ሳብ 20 ወይ 30 መዓልታት ዕረፍቲ ይፍቀደኪ።

ወሃቢ ሰራሕ ከውጽኣኒ ይክእል ዶ?
ወሃቢ ሰራሕ ከውጽኣካ ዝክእል ብቐዕ ምክንያት እንተ ሃልይዎ ጥራይ ኢዩ። እቲ
ናይ ምውጻእ ቆጶራ ብወገን ወሃቢ ሰራሕ ክከውን ይክእል ኢዩ። ሓደ ኣብነት ኣብቲ
ሰራሕ ምቅይያራት እንተ ተፈጸሙ, ናትካ ምህላው ኣብቲ ሰራሕ ዘይከየድሊ
ክኸውን ይክእል ኢዩ።

እቲ ናይ ምውጻእ ቆጶራ ብወገንካ'ውን ክኸውን ይክእል ኢዩ። ብምክንያት ካብ
ሕገ ወጻኢ ብኩራት፡ ዘየድሊ ነገራት ትጥቀም እንተ ኮንካ ፡ ሕማቅ ኣቀራርባ ኣብ
ሰራሕ ፡ ክዕቀብ ዘልዎ ነገራት እንተዘይ ዓቀብካ ወይ 'ውን ሰርቂ ዘእመሰሉ ነገራት
እንተ ተፈጸሞም; ወሃቢ ሰራሕካ ከውጽኣካ ይክእል ኢዩ። ብዛዕብ ናይ ምውጻእ
ከመይ ከም ዝኮነ ዝምልከት ሕግታት ኣሎ። ንኣብነት እቲ ምውጻእ ብጽሑፍ
ክከውን ኣለዎ። ንሰካ ክትሕበር ከምኡ 'ውን እንደ ገና ንክርእየልካ መሰል ኣሎካ።
ክትፈልጥ እንተደለካ እንተ ሓቲትካ ፡ ሰለምንታ ከምትወጽእ ዘሎካ ንክትፈልጥ
መሰል ኣሎካ። እንተ ድኻ እቲ ሓበሬታ ጌጋ ኮይኑ ተሰሚሑካ ነቶም ነዚ
ዝምልከቶም ማሕበር ወይ ንናይ ሕገ ኣማከርቲ ናይ ደቂ ኣንሰትዮት (JURK)
ከተዘራርቦም ትክእል ኢካ።

ንመን ከዘራርብ ኣሎኒ:

- ንናይ ሕገ ኣማከርቲ ንደቂ ኣንሰትዮት (JURK)
- ንማሕበር ሰራሕተናታት
- ንናይ ማዕርነትን ምፍልላይን ማሕበር (LDO)
- ንናይ ነርወይ ሰራሕተናታት ማሕበርን ውሕሰነትን (NAV)

ንመን ክትሓትት ከም ትክእል ኣብዚ ናይ መወዳእታ ናይዚ መጻሕፍት እዚ ዝርዝር
ኣሰማት አድራሻታትን ብተወሳኪ ደማ ቁ.ሰልኪ ተጻሒፉ ኣሎ።

ምዕራፍ 8 ኣገዳሲ ሓበሬታታት

8.1 ዝርዝር ሓበሬታታት

ናይ ሰራሕተኛታት ማሕበር (Arbeidstilsynets svartjeneste)
ቁ.ቴሌ. 815 48 222
ኢንተርኔት: www.arbeidstilsynet.no

ንዝተግመጹ ዝሕገዝ ማሕበር (DIXI Ressurssenter)
ቁ.ቴሌ: 22 44 40 50 ኦስሎ (Oslo)
51 52 03 60 ስታቫንገር (Stavanger)

ናይ ዞባ ማሕበር (Fylkesmannen)
ኢንተርኔት: www.fylkesmannen.no

ናይ ገዛ ወነንቲ ማህበር (HL)
ቁ.ቴሌ. 22 47 75 00
ኢንተርኔት: www.huseierne.no

ማሕበር ናይ ገዛ ክራይ (HTU)
ቁ.ቴሌ. 22 59 31 50
ኢንተርኔት: www.husleietvistutvalget.no

ናይ ምውሃድን ናይ ብዙሕነትን ኣማሓደርቲ (IMDI)
ቁ.ቴሌ. 24 16 88 00
ኢንተርኔት: www.imdi.no

ናይ ተካረይቲ ማሕበር
ቁ.ቴሌ. 23 15 74 00
ኢንተርኔት: www.lbf.no

ናይ ማዕርነትን ምፍልላይን ማሕበር (LDO)
ቁ.ቴሌ. : 800 41 556
ኢንተርነት : www.ldo.no

ንዘተሃሰዩ ወገናት ዝሕገዝ ማሕበር (krisesentersekretariatet)
ቁ.ቴሌ. 23 01 03 41
ኢንተርነት : www.krisesenter.com

ንናይ ነርወይ ሰራሕተናታት ማሕበርን ውሕስነትን (NAV)
ኢንተርነት : www.nav.no

ናይ ነርወይ ናይ ሰደተኛታት ማሕበር
ቁቴሌ. 22 36 56 60
ኢንተርነት : www.noas.no

ፖሊሲ
ቁል.ቴሌ.02 800
ኢንተርነት : www.politi.no

ቀይሕ መስቀል
ናይ ኣገዲድካ ምምርጻው ሐበሬታታት : 815 55 201

ወዳእተኛታትን ተፈናቀልትን ባዕልካን ንባዕልካ ምትሕግጋዝ (SEIF)
ቁ.ቴሌ.22 03 48 30

ብዛዕባ ግርዘት ሽግር ዝወርዶም ዝሕገዙ ማሕበር (Krisetelefon mot
kjønnslemlestelse): 46 86 50 00
ኢንተርነት : www.seif.no

ንዓመጻን ገበንን ዝወረዶም ዝሕገዙ ማሕበራት
ቁ.ቴሌ. 77 65 20 44
ኢንተርነት : www.smiso.no

ናይ ወዳእተኛታት ጉዳይ ጽሕፈት ቤት (UDI)
ቁ.ቴሌ.22 35 15 00
ኢንተርነት : www.udi.no

ናይ ወጻእተኛታት ጉዳይ (ለዕለውዎይ ኣካል) (UNE)

ቁ.ቴሌ. 21 08 50 00

ኢንተርኔት : www.une.no

ናይ ሕጊ ኣክብርቲ (Juss-Buss)

ቁ.ቴሌ. 22 84 29 00

ኢንተርኔት : www.jussbuss.no

ናይ ሕጊ ሓገዝቲ ኣብ ማእከላዊ ነርወይ (Jusshjelpa i Midt-Norge)

ቁ.ቴሌ. 73 51 52 50

ኢንተርኔት : www.jusshjelpa.no

ናይ ሕጊ ሓገዝቲ ኣብ ሰሜናዊ ነርወይ (Jusshjelpa i Nord-Norge)

ቁ.ቴሌ. 77 64 45 59

ኢንተርኔት : uit.no/jusshjelpa

ናይ ሕጊ ሓገዝቲ ኣብ ባርገገ

ቁ.ቴሌ. 55 58 96 00

ኢንተርኔት : www.jussformidlingen.no

8.2 መጽሔት

ኣብዚ ዝሰዕብ ድማ ዝርዝር ሓበሬታታት ካልኣይ ብናይ ሕጊ ኣማክርቲ ንደቂ ኣንስትዮት (JURK) ዝተጻሕፈ ከም ተወሳኪ ሓበሬታ ዝኸውን እንሆ ፡

- ውርሻ
- ንብዓል ሓዳርካ ዝምልከቶ
- ካሕሳ ካብ መንግስቲ
- ዕረፍትን ፍቓድን
- ናይ ሕጊ መንጎጎ
- ናይ ጥዕና መሰላት ኣብ እስርቤት
- ገዛ ክራይ
- ኣፈታትሓ ናይ ዕዳ ጸገማት
- መሰላት ናይ ስደተኛታት ደቂ ኣንስትዮት
- መሰል ናይ ዶሞዝን ናይ ዕረፍቲ ዶሞዝን
- ደቂ ኣንስትዮን ምውናንን
- ናይ ጓል ኣንስተይቲ መሰል ኣብ ግዜ ዓመጽ
- ስራሕ ምቁራጽ , ካብ ስራሕ ስንበታ , ፍቓድ ምውሳድ
- ሸርክነት
- መሰል ናይ ዝተዓመጹ ቆልዑት
- መሰል ናይ ሕጻናት ዘለውዎም ስድራቤት
- ናይ ከይተመርዓካ ብሓደ ምንባር

ናይ ሕገ ኣማኸርቲ ንደቂ ኣንስትዮት

ናይ ፖስታ ኣድራሻ ፡

**ቁ.ፖስታ 2691 ሱሊ
0204 ኦሰሎ**

በዚ ኣድራሻ ክትረክቡና ትክእሉ

ጎደና ኣርቢንስ 7

**ቁ. ቴሌ. ፡
22 84 29 50**

**ቁ. ፋክስ
22 84 29 51**

ቴሌ. ንቅበለሉ ፡

**ሰኑይ ካብ ሳዓት 09.00 - 15.00
ሰሉስ ካብ ሳዓት 17.00 - 20.00
ፎቡዕ ካብ ሳዓት 09.00 - 15.00**

ዓማዊልና ንቅበለሉ ፡

**ሰሉስ ካብ ሳዓት 12.00 - 15.00
ሰሉስ ካብ ሳዓት 17.00 - 20.00**

www.jurk.no

KONTAKT OSS

Telefon:

22 84 29 50

Postadresse:

Juridisk rådgivning for kvinner
Postboks 2691, Solli
0204 Oslo

Besøksadresse:

Arbinsgate 7

www.jurk.no

Utgitt med støtte fra Universitetsforlaget